

5276
2den Søndag efter Paaske 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 26. april 1846

2den Søndag efter Paaske 1846

*Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som
maa høres! ja, Himmelske Fader! oplad Du ved Din Helligaand vore Øren til at høre
Din Søns, den gode Hyrdes Røst, og bøi vore Hjerter til at følge ham, saa vi maae finde
Føde for vore Sjæle og drikke af Livets Flod og hvile i Skyggen af de evige Palmer!
Bønhør os i Vorherres *Jesu Christi* Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!*

Der skal være een Hjord og een Hyrde.

Saaledes taledes Herren i en Lignelse og det er da rundt ud sagt: der skal være eet
Folk og een Konge, eet christent Folk, som har den Herre *Jesus Christus* til sin aandelige
Konge.

Ja m. V. skiøndt Vorherres *Jesu Christi* Rige ikke er *af* denne Verden, saa er han dog
virkelig en Konge, ja, en Konge over alle Konger og har virkelig et Rige i denne Verden,
og skiøndt det Christne Folk er ikke et Folk som andre Folk, men findes kun adspredt
hist og her i den saakaldte *Christenhed*, af allehaande Folk og Tungemaal, saa er det dog
et stort og mægtigt og lykkeligt Folk fremfor alle andre Folk paa Jordens Kreds, og et
udødeligt Folk, fordi han som dør ikke mere siger til dem: jeg lever og I skal leve, han
som sidder ved Guds Hørehaand og har al Magt i Himlen og paa Jorden, han er i
Aand og Kraft med sit Folk alle Dage til Verdens Ende, og han som finder det saligere
at give end at tage

2den Søndag efter Paaske 1846

han uddeler rigelig sine gode Gaver og rigeligst til de Fattigste i Aanden.

Og dette Guds-Rige er det, vi udsendtes til at forkynde, ikke blot som tilkommende i aabenbar Herlighed, men som allerede tilstæde, ja, som gammelt paa Jorden med en vel for Verden skjult, men dog sand og ægte Herlighed, i dette Rige er det vi uddele Borgerskab, naar vi bekræfte de Unge i deres Daabs-Pagt, til dette Riges, for Verden skjulte men dog i Sandhed virkelige, for alle troende Hjerter nærværende Herlighed aabne vi Adgang, hvergang vi byde Giæster til den store Konges Bord, til Herrens Bord, som der ikke blot vil mødes men forenes og sammensmelte med sit Folk, saa han er i dem og de er i ham evindelig og hans Kongelige Herlighed hører alle hans Undersaatter til saavel som ham selv.

Det er en stor Gudfrygtigheds Hemmelighed, som Verden har nemt ved at spotte med, da dette Guds Rige og vor livsalige Konge kommer ikke med Bram, saa man kan pege derpaa og sige: see hist eller see her! men alle de, som er af Sandhed føle dog, det er meget bedre kun at synes fattig og ringe, fredløs og bundet, ufornuftig og vankundig, end virkelig at være det Altsammen, om man end synes rig og mægtig, fri og rolig, klog og viis; thi Skinnen bedrager og forsvinder, men Sandhed beviser sig selv med Kraft og bestaaer evindelig. Derfor udraabe vi trøstig hvad alle de Gamle, hvis Borgerskab er i Himlen, veed, og hvad alle de Unge, som troe, skal snart erfare, at det er den

---

2den Søndag efter Paaske 1846

største Lykke, som kan times et Menneske heneden at vinde Borgerskab i det Rige, hvor Vorherre *Jesus Christus* er Konge og sørger bedre for sit Folk end nogen anden Hyrde kan sørge for sin Hjord, ja, som beviser fra Først til Sidst, at skiøndt han er Herren til Gud-Faders Ære, saa kom han dog ikke for at lade sig tjene, men for selv at tjene og at give sit Liv til Igienløsning.

Ja m. V. [vi] vil ikke sammenligne de jordiske Konger med vores den Himmelske, thi det var Synd, da de hverken har hans Magt, hans Viisdom eller hans Rigdom, men vi maae, for Sandheds og Kiærligheds Skyld ophøie ham over alle dem, hvis Majestæt har straalet klare og hvis Navne blev udødeligst paa Jorden, vi maae ophøie ham som det store Mønster det er alle Kongers Lykke at have for Øine som det klare Konge-Speil, deres høieste Ære med Flid at efterligne, thi vor himmelske Konge begynder med at *frigjøre* sine Undersaatter, han velsigner sit Folk med *Freden* og han sætter sin Ære i at gjøre dem alle saa rige og *glade*, som han er selv.

Denne Lovtale er vel kort, men den er fyndig, thi Frihed og Fred, Rigdom og Glæde, er det ikke Alt hvad et Menneskes Hjerter kan begjære, er det ikke hvad der maa gjøre alle dem lykkelige, der virkelig besidde disse Ting og er sikre paa at beholde dem evindeligt. Det gjælder da kun om, at Lovtalen er sand, og naar man kun bestandig vil huske, at hans Rige er ikke af denne Verden, saa Friheden og Freden, Rigdommen og Glæden, Han skienker sit Folk, kan heller ikke være verdslige, da skal

2den Søndag efter Paaske 1846

man nødes til at sande, de er sande og virkelige, saa det er langt fra, som Verden har meent, at de kun skulde være til i Indbildningen, og kunde derfor ikke taale Lyset, men jo bedre de oplyses, des mere overstraale de Alt hvad denne Verden kalder sin Frihed og Fred, Rigdom og Glæde.

Betragte vi saaledes *Friheden* i Vorherres *Jesu Christi* Rige, da strækker den sig vist nok langt videre end vore Øine kan række, thi naar den guddommelige Sandhed gjør os fri, da gjør den os i Sandhed ikke blot menneskelig, men guddommelig fri, som Sønnen, der kan gjøre Alt hvad han vil, men allerede i sin første Begyndelse og mindste Grad er den christelige Frihed aabenbar langt større end den findes i noget andet Kongerige end Vorherres *Jesu Christi*. Man siger nemlig vel, at i hele Christenheden er *Trældom* afskaffet, og til Herrens Ære er det sandt at overalt hvor hans Evangelium forkyndes, der lærer Verden at skamme sig ved *Trældom* og afskaffer i det mindste *Navnet*, men i *Christi Rige* og kun der er Tingen selv, er al *Trældom* afskaffet, der beroer Alt paa en

friwillig Pagt, saa Ingen kan blive Christen mod sin Villie og Ingen kan tvinges til at være det et Øieblik længer end han vil, og Kongen har strængelig forbudt alle sine Embedsmænd at øve mindste Tvang, fornemmelig indskærpet dem, at de er ligesaa vel Folkets Tjenere som hans, og kan kun stige i hans Gunst ved at fornedre sig selv til Tjeneres Tjenere.

Det maa selv Verden nødes til at indrømme, er en fri Forfatning, og skiøndt den er friere end noget andet Rige kan taale, saa er det dog aabenbar alle Kongers Ære, saavidt mueligt at gaae hen og gjøre ligesaa, thi i denne udvortes Frigiørelse kan vor himmelske Konge efterlignes af alle Konger paa Jorden, og deres Ære vil stige, deres Navn velsignes ved hvert Skridt, de gjør i hans Fodspor.

2den Søndag efter Paaske 1846

Saa stor er den Frihed, vor Konge udvortes giver, og dog er det kun Forbilledet paa den indvortes, den sande Frihed han skænker sine Undersaatter, og hvori han er uefterlignelig, thi han skænker alle Overtrædere, som oprigtig søge Naaden, Frihed for Straf og bliver dog ved at være retfærdig, fordi han har selv taget Skylden paa sig og baaret Straffen for dem alle, og han skænker sit Folk Frihed fra det Syndens Aag, hvorunder alle Andre maa trælle, Frihed for de verdslige Lyster som gjør alle Verdens Børn til dens Slaver.

Som det nu er med Friheden, saaledes er det ogsaa med *Freden* i Vorherres Jesu Christi Rige, thi vel har den ikke nogen udvortes kiendelig Side, fordi det slet ikke er den Fred, som Verden giver, men den er derfor ingenlunde mindre sand, eller mindre kiendelig for dem, som søge den, søge i Christi Rige, hvad der ellers ikke findes i den ganske Verden: *Hvile for Sjælen*, den Guds Fred, som overgaaer al Forstand. Ja m. V. det er vist, at i Christi Rige opfyldes daglig hvad skrevet staaer: Herren skal velsigne sit Folk med Freden, thi ligesom hans Velsignelse er Fredens Ord, saaledes er ogsaa Freden hans Gave først og sidst, og var Menneskens Børn ei saa letsindige og saa fremmede for sig selv, som de nu sædvanlig er, da maatte de ogsaa Alle vide, at den indvortes Fred er endnu langt uundværligere end den Udvortes og kan slet ikke findes udenfor Christi

Rige, fordi kun der har Synden tabt sin Magt, kun der taber Døden sin Brodd, kun der kan man finde Fred med Gud, kun der kan man rolig betragte og virkelig oversee Døden.

2den Søndag efter Paaske 1846

Vist nok nægter Verden, at *Jesus Christus* saaledes velsigner sit Folk med Freden, men hvad den ikke kan nægte, er, at iblandt dem, der tilegne sig Herrens Velsignelse som den Guds Fred, der bevarer Hjerter og Tanker i Christo Jesu, blandt dem findes altid Sjæle, som ikke blot under stærke Fristelser til Tvedragt, holde Fred med hverandre og selv med de Fremmede, men som ogsaa med mageløs Rolighed kan bære Ulykke, Uret, Had og Forhaanelse, med Blidhed og Rolighed gaae Døden imøde under alle Skikkelser, og dermed beviser Herren selv for Verden, at han baade kan og vil give alle Sine hvad han har lovet dem: *sin* Fred, ikke den som Verden giver, men Sjæle-Freden, saa Hjertet frygter og forfærdes ikke, og hvorved udretter han det, uden ved, som en mageløs Konge, selv at stride for sine Undersaatter, saa de maae sige: vor Konge er ikke som andre Konger, der lader deres Tjenere stride for sig, thi vor Herre strider for os, saa ikke al Verden, ikke hele Helvedes Magt kan overvinde os, men maa give tabt.

Heri kan nu vist nok Jordens Konger kun saare svagt efterligne ham, men dog er det aabenbar deres bedste Eftermæle, at de stræbde at velsigne deres Folk med Freden, stræbde fremfor Alt at bevare den indvortes Fred ikke med det Onde, men med det Gode, og gik selv i Spidsen hvor det gjaldt at forsvare Rige[t] mod udvortes Fiender, saa ogsaa i denne Henseende ophøie vi trøstigt vor Konge som det store Mønster for alle kronede Hoveder, Helten paa Fredens Vei, i hvis Fodspor Livsalighed groer.

2den Søndag efter Paaske 1846

Og dog er endnu det Bedste tilbage: Rigdommen og Glæden, den bundløse Rigdom og den fuldkomne, evige Glæde, som vor himmelske Konge besidder og vil dele med hele sit Folk, for at de skal være lykkelige, ligesom han er lykkelig i sin Herlighed. Dette er nu vist nok ogsaa det Dunkleste i Christi Rige for vore Øine, thi den Rigdom Herren skatter og skiænker sit Folk maa netop for at være sand ogsaa være usynlig thi den Synlige kan, som Han selv siger, enten Rust og Møl fortære eller Tyve bryde ind og stjæle, og af den hverken har vi indført eller kan vi udføre Noget, saa den er kun til for Øieblikket, ei for Evigheden, og som det er med Rigdommen, saa er det med Glæden, for at være sand og evig, maa den udspringe af hvad der aldrig forgaaer, altsaa af hvad der nu er usynligt for os, og den kan kun fuldelig føles af os, naar vi selv blive fuldkomne og det Usynlige bliver synligt, saa vi skue Ansigt til Ansigt hvad vi her kun saae i Speil og Lignelse; men med al Rigdommens og Glædens nødvendige Dunkelhed er de dog lige sande og virkelige, og ei engang reent ukiendelige for Verden, end sige da for Folket selv, som føler, at da Kongen med sin gode Villie blev fattig, da gjorde han i Sandhed mange rige, rige i Gud, rige i den Gud, hvis Kiærlighed er Livets Kilde, og hvis Naadegave er *det evige Liv* med al dets ubeskrivelige Rigdom, Folket, som derfor ogsaa har Magt til at tilegne sig hvad skrevet staaer: Israel glæde sig ved sin Skaber, Zions Børn fryde sig ved deres Konge, ja Magt til som Apostelen siger at glæde sig i Herren altid, at være glade selv midt i Be-

2den Søndag efter Paaske 1846

drøvelse, fordi de troer og veed, at om en liden Stund, naar vi sees med vor Konge, da skal al vor Bedrøvelse forvandles til Glæde, og ei kommes ihu evindelig mere.

Selv for Verden, siger jeg, er de Christnes mageløse Rigdom og Glæde, trods deres nødvendige Dunkelhed, dog ikke aldeles ukiendelige, thi *Livskraften*, der i Christi Rige, ei som i Verden affalder med de gule Haar, men voxer med de graa, og *Glæden* som blomstrer deiligst for Christne, hvor den visner for alle Andre, ved Graven, det er *Kraftbeviser* paa vor Konges Livsalighed, som vel heneden lade sig trodse, men selv her ikke nægte.

Derfor ophøie vi ogsaa her trøstig Vorherre Jesus Christus, og spaae hver Konge ikke blot et udødeligt Navn, men en velsignet Ihukommelse fra Slægt til Slægt, som blot kiendelig vil prøve paa at ligne ham, ved at udbrede en Velstand og Glæde, som er Navnet værd, altsaa fremfor Alt Oplysning om Menneske-Livet og Glæde derved.

Og nu ligesom det er een og den samme Jesus Christus, som er denne livsalige Konge fra først til sidst, saa lad os ogsaa levende føle, at der er kun eet christen[t] Folk under alle Himmelegne fra Begyndelsen til Enden, saa Tro og Haab og Kiærlighed kan og skal forbinde os alle i Christo Jesu til eet Folk og til een Slægt, ham til Ære, som frigjorde os alle [fra] Syndens Trældom og Lovens Band, som velsigner os alle med Fredden og gjør os evig rige og glade, gjør os evig salige med sig Amen!